

Кръгла маса на тема: *“ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ДЕЙНОСТТА НА
ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА В БЪЛГАРИЯ”*

10.01.2020 г., УХТ, Пловдив

Организатори: УХТ- Пловдив, катедра “Индустириален бизнес и предприемачество”,
Българска търговско-промишлена палата – София,
ИИИ при БАН-София

“ПРОБЛЕМИ НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ”

Проф. д.т.н. инж. Стефан Дичев,

SPD Cert,

УХТ-Пловдив,

sditchev@gmail.com

ВМЕСТО ПРЕДГОВОР

Експозето ми ще следва четири основни въпроса:

1. Отразява ли се **демографската криза** на висшето образование?
2. Има ли **споделена отговорност** за качеството на образованието по цялата образователна верига?
3. Какво е **качеството на висшето образование** и отговаря ли то на съвременните изисквания и потребности?
4. Има ли **интегритет между университетските структури и тези на бизнеса**?

ПЪРВИ ВЪПРОС

*Отразява ли се **демографската криза** на висшето образование?*

- Демографската криза е на лице и то не от днес и вчера. Тя рекушира много сериозно във висшето образование.
- Можем само със съжаление да споделим, че тя не е национален приоритет нито на политици, нито на управляващи.

ПЪРВИ ВЪПРОС

*Отразява ли се **демографската криза** на висшето образование?*

- Ние тук в залата можем само да призовем политици и управляващи да бъдат национално отговорни и действени за решаване на демографската криза у нас и да ги отзовем ако продължават да бъдат бездействени и безотговорни по този проблем.

ВТОРИ ВЪПРОС

*Има ли **споделена отговорност** за качеството на образованието по цялата образователна верига?*

- Определено **липсва споделена отговорност** за качеството на образованието в звената на образователната верига.
- Университетите трябва да осъществяват **съвместна учебна дейност с профилирани и професионални гимназии**.
- Това изисква **повишаване качеството и на средното образование**.

ВТОРИ ВЪПРОС

*Има ли **споделена отговорност** за качеството на образованието по цялата образователна верига?*

- Качеството на висшето образование до голяма степен зависи от качеството на средното.
- Не е нормално в СУ, в специалност „право“ да се влиза с 3-ка. Пак тук и с двойки не могат да се запълнят местата за общия прием.

ВТОРИ ВЪПРОС

*Има ли **споделена отговорност** за качеството на образованието по цялата образователна верига?*

- Не е допустимо в университетите да идват младежи, които не са грамотни, не могат да пишат грамотно на родния си език и/или да не знаят на колко е равна дължина на кръг ($L=2\pi R$).
Не е допустимо да се дават дипломи за висше образование на не образовани хора, само и само да се поддържа статуквото.

ТРЕТИ ВЪПРОС

Какво е *качеството на висшето образование* и отговаря ли то на съвременните изисквания и потребности?

- Отговорът на този въпрос стои по-близо до "не".
- Много от университетите често се мотаят във вътрешни интриги, **гонят по-голям брой студенти, но не и по-добро преподаване, разминават се с нуждите на икономиката и са загърбили научните изследвания.**
- Дори в най-високо платеното направление-информатика и компютърни науки студентите се оплакват от **неадекватно за XXI-и век преподаване.**

Това е причината да няма нито един университет от България сред селектираните консорциуми в нова инициатива за висшето образование в ЕС.

ТРЕТИ ВЪПРОС

*Какво е **качеството на висшето образование** и отговаря ли то на съвременните изисквания и потребности?*

- **Не е лесно да намериш безспорно качество** в българското висше образование.
- Има **плахи положителни тенденции** през последните години да намаляват студентите в най-масовите специалности за сметка на търсени от бизнеса и държавата направления.

ТРЕТИ ВЪПРОС

Какво е *качеството на висшето образование* и отговаря ли то на съвременните изисквания и потребности?

- Необходимо е сегашната **академична автономия** да се съчетае с механизми за **институционална отговорност**.
- Това означава МОН да утвърждава **“Политика за развитие”** на всеки университет с конкретни задачи, целеви стойности и показатели за изпълнението им. “Политика за развитие” трябва да отразява “визията” на държавата и на университета.

ТРЕТИ ВЪПРОС

*Какво е **качеството на висшето образование** и отговаря ли то на съвременните изисквания и потребности?*

- Необходимо е сегашната **академична автономия** да се съчетае с механизми за **институционална отговорност**.
- Това означава МОН да утвърждава **“Политика за развитие”** на всеки университет с конкретни задачи, цели и стойности и показатели за изпълнението им. “Политика за развитие” трябва да отразява “визията” на държавата и на университета.

ТРЕТИ ВЪПРОС

Какво е *качеството на висшето образование* и отговаря ли то на съвременните изисквания и потребности?

- **Оптимизация на университетската мрежа** и насърчаване на профилираната специализация, стоят на дневен ред много отдавна.
- Факт е, че съотношението на броя на държавните висши училища спрямо броя на населението е едно от най-високите в ЕС. Това е констатация и на ЕК през 2018 г.
- Има препоръка за **радикално намаляване на фрагментацията на университетите**, чрез сливане и окрупняване.

ТРЕТИ ВЪПРОС

Какво е *качеството на висшето образование* и отговаря ли то на съвременните изисквания и потребности?

Качеството на висшето образование е функция на много фактори:

- финансови и материални **ресурси**;
- ниво на **преподаван**;
- баланс на **обучение и наука**;
- ефективно **работещи системи за управление** на качествено (СУК) съобразно ISO 9001:2015;
- **интегритет с бизнеса** и др.

ЧЕТВЪРТИ ВЪПРОС

Има ли интегритет между университетските структури и тези на бизнеса?

- Отговорът е много близък до "не".
- Бизнесът от години твърди, че **връзката** между образователната система и пазара на труда **е прекъсната**.

ЧЕТВЪРТИ ВЪПРОС

Има ли интегритет между университетските структури и тези на бизнеса?

У нас няма адекватна система за развитие на партньорства между бизнеса и университетите за:

- трансфер на знания;
- достъп на студентите до нови технологии;
- придобиване на опит в реална работна среда
(в някои държави обучението се осъществява по т.нар. *сандвич програми*, включващи задължителен стаж по изучаваната специалност в рамките на семестър или цяла година).

ЧЕТВЪРТИ ВЪПРОС

Има ли интегритет между университетските структури и тези на бизнеса?

В България няма механизъм за управление на уменията, които са ключови за обвързването на висшето образование с търсенето на пазара на труда:

- планиране във висшето образование;
- целенасочени промени в учебните програми и учебното съдържание;
- прилагане на нови методи на преподаване и иновации в процеса на обучение.

ЧЕТВЪРТИ ВЪПРОС

Има ли интегритет между университетските структури и тези на бизнеса?

В България няма изградена ефективна система за средносрочно и дългосрочно прогнозиране на търсенето на специалисти с висше образование, която да отчита целия комплекс от фактори:

- тенденциите в реструктурирането на икономиката;
- технологичното развитие;
- ръста на производителността вследствие на автоматизацията и оптимизацията на процеси;
- появата на нови професии и промяната в характера на съществуващите професии.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Да не забравяме, че сме в третото десетилетие на XXI -и век и трябва да променим философията и дейностите за висшето образование!

Благодаря

за вниманието !